

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenem ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano (brez pošiljanja na dom) za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se osnanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se imvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Berlin 5. junija. Denašnje jutranje zdravniško poročilo naznanja o cesarjevem zdravju: Cesar je dobro spal; občno se počuti zadovoljivo.

Carigrad 5. junija. Sultan je imenoval Savfet pašo za velikega vezirja pa takó, da ima Savfet še zmirom tudi ministerstvo vnanjih zadev. Mustapha Phospor je imenovan namesto odstavljenega Mahmud-Damata za vojnega ministra in priporoča naredbe za vzdrževanje miru, zaupanja z varovanjem ustave, izvedenjem reform in nadaljevanjem prijaznih razmer k vnanjim vladam.

Berlin 4. junija. Vsi kabineti so sprejeli vabilo na kongres za 13. t. m.

Denes po noči so bile štiri osebe zaradi žaljenja veličanstva cesarjevega v javnih prostorih prijete in v zapor dejane.

London 4. junija. V spodnji zbornici je vlada izjavila, da vprašanje o Greciji bode prišlo v kongresu na vrsto; kongres mora sam Grško povabiti.

Carigrad 4. junija. Veliki vezir Mehemet Rudži je bil odstavljen in Savfet paša je za velikega vezirja imenovan.

Slovenski narod in kultura.

I.

S—c. Če naše slovensko časopistvo in nasprotno pogledamo v mejusobnem boji, vidimo, da se vsa polemika okolo tega suče, katera pot do zdravega razvijanja, zdrave in vspešne omike našega naroda vodi. Povedalo se je tekom časa od naše strani toliko in vse,

tako, da se pač težko kaka nova misel dobi, katera bi se nasprotništvu v prežvekanje vrgla. Če bi naši nasprotniki ljudje bili, katerim gre za prepričanje, rekli bi uže zdavnaj: konec pravdi, vi zastopate pametnejše, zdrave težnje narodnega razvoja, mi smo na krivej poti in prav malo z zgodovino narodovega razvijanja v družih evropskih deželah vjemajoče se težnje zagovarjamo mi! Ali naši nasprotniki tega storiti nečejo, zmirom in zmirom gonijo staro pesen: slovenski narod mora „tisočletno nemško kulturo“ v slovenskih deželah nadaljevati, drugače nij rešila zanj; zaradi tega moramo, ali hočemo, ali nečemo, tudi mi staro nasprotno pesen ponavljati.

Hočem v par člankih razvijati naše težnje in naše stališče gledé zdravega in nezdravega narodnega razvijanja, in to po večjem adresovaje na nasprotno novinarje, katere povabim s tem prav ostentativno na dvoboj. Dovolim jim, da svoja najboljša peresa pokličejo na pomoč, in jaz jim dam zagotovilo, da bodem celo sam z njimi se pravdal. Z molčanjem, ki bi hotelo povedati: s tako majheno stvarco, kakor si ti S—c, se ne spuščam v boj, ne bo „Tagblatt“ ničesar opravil, ker kmalu tu mu povem, da se je „Tagblatt“ več kakor s katerim drugim z mojimi spisi uže pečal; pokličem mu v spomin, da je pred tremi ali štirimi leti jednega mojih člankov iz „Slovenskega Naroda“ prevel, in tedaj dejal, da sem „pameten“ človek, kličem mu v spomin njegove nedavne kritike mojih spisov v „Agrar Presse“ in „Slovenskem Narodu“, in tako mu beganje odrezavši, mora z razlogi na dan, drugače je zaplotnik, in ravnal bodem v bo-

doče z njim, kakor se ravna s take vrste ljudmi.

Komaj 1½ milijona nas je Slovencev; razkosani smo politično in administrativno, ločeni od družih Jugoslovanov in obkoljeni smod dveh stranij od tujih elementov; kultura naša je majhena, kultura naših mnogobrojnih sosedov je večja, vsaj v literaturah velika, in dela se tej v bibliotekah nagromadenej nemške in italijanske kulture v novejši dobi pot v mase nemškega in italijanskega naroda. Na periferijah slovenskih dežel in v notranjem našega ozemlja, v mestih in trgih stran železnic trči slaboten Slovenec z močnim sosedom Nemcem in Italijanom vkup, hudo mu je stališče. Vlada s svojim mogočnim aparatom to močnejšo stran podpira, naše starejše uradništvo se nikdar nij domačega jezika učilo, in kar ga je iz domače vasi ali trga soboj neslo na učilišča v tujini, pozabilo je, in le redkokrat nahajamo moža te šole mej našimi uradniki, ki bi pravilno slovenski govoril, celo pa ne, da bi pravilno, ali nepravilno pisaril. Ti starejši uradniki so šefi, in mlajši zarod, akoravno si je z lastno pridnostjo po večjem prilastil popolno znanje domačega jezika, ne sme domačega jezika uporabljati, da celo ne v mejusobni konverzaciji. — Ne smem, kakor bi rad, odkrito govoriti, ker g. državni pravdnik hodi za menoj, pa v primeru hočem povedati nekaj: pri neke sodnji na Slovenskem sta šef in pristav v srcu poštena narodnjaka, oba na dobrem glasu kot jurista, nij jima tedaj treba repa stisniti mej noge. Ali vendar ta-le dogodjaj: Ravno prišli pristav, predstavlja se novemu šefu, istega slovenski nagovori, in šef, pogledavši prav žalostno okolo sebe, segši

Listek.

Nemec o Bolgarih.

Po čužoj-to škuré bit' ne volno.

(„Die Balkan-Hajduken. Ein Beitrag zur inneren Geschichte des Slaventhums. Leipzig 1878 — Georg Rosen.“)

(Dajje.)

Treba je znati vsaj nekoliko iz frazeologije samih hajdukov, da bi resnično predstavili si, pod kakim načelom oni lomijo kosti svojim dušmaninom: puška hajduka za istino strelja; dokler bodo hajduki proti Turku v gošči bode in sveta istina. Ponavljamo, treba je brez pristrastja pripomniti samo ta del slovanske kulturne zgodovine, katera je v bližji ali dalji zvezi z našim predmetom, da bi prepričali se, ka je bilo jugoslovansko hajduštvo, rusko kozaštvo, pravičen, zgodovinski protest slovanskega plemena proti turškega, divjega nasilja, protest, v svojem času jedino mogoči.

Grški narod je imel in še ima pravico,

biti se za svobodo z vragom vsake svobode, da so Grki posebno v začetku našega stoletja gibal se podobno Srbom in Črnogorcem, a v novejših časih Bolgarom, je delo vsacemu jasno; da so grške vstajske čete odkrito oznanovale boj proti krvoloku, je reč čisto navadna v življenji vsacega naroda; da so grški klefci, kateri so od hajdukov različni samo v tem, da so te slovansko, oni grško, no eno in isto javljenje, krvavo mestili Turkom za vsako v nebo vpijočo krivdo, pričinjeno grškim brezpomočnim robom, nij nič prestopnega; da je Grkom pomagala Rusija, pomagala brez najmanjše samokoristi, — da, celo na svojo škodo, kakor priča najnovejša zgodovina; da so jim sočutili drugi narodi; da jim je v borbi za najsvetejše pravice poslala svojega zaveznika celo angleška muza: vse to je, se ve da, nekaj krščanskega, človeškega, junaškega.

A glede Bolgarov? — Quod licet jovi, non licet bovi.

G. Rosen citira nekoliko družih pisateljev o svojem predmetu, kar bi bilo pošteno in vse hvale vredno, če bi bilo storjeno, kakor se podobi — z namenom pridati svojej razpravi več vesa v smislu popolnosti in istine. Res bilo bi morebiti celo nemškemu učenjaku nekoliko težavno, napisati celo knjigo o čuti bolgarskega naroda, zanimavšemu mestu poslanca v Palestini, sedečemu torej večidel v Jeruzalemu, in nikoli dalje časa pobivajočemu mej ljudom, nedostojivšim se tolike pozornosti učenega diplomata. Pa citati g. Rosena so ravno tako sumljivi, kakor je sumljiva vsa njegova knjiga. Vse znamo, da so Bolgari betev slovanskega plemena. In isto tako je vse znano, da so o Bolgarih uže marsikaj napisali slovanski zgodovinarji, kateri o navodu sorodnemu morejo soditi bolj korenito, nego inostranci, — popotniki, ali diplomati, to je vse ravno. Mi bi torej pričakovali citatov iz kacega Hilferdinga, Irečka, Bazetiča, vse bolje ali manje historiki slavnege imena. Pa mi zastoj iščemo podobnih

pristavu prav toplo v roke, pravi nemški: dobro mi došli. In odslej nemška konverzacija! — Naše srednje šole so postavljene na zgolj tuje stališče in uže v prvem razredu je učni jezik tuji, in domači naš jezik se neguje v dveh tedenskih urah, kako, to naj bodi Bogu potoženo, ta me vsaj ne bo konfisciral. Pa jeden primer nič ne škodi: Nij še dolgo let, ko je Nемеc nadzornik slovenskih srednjih šol v osmem razredu se tako ponižal, da je učitelju rekel, naj kedo kaj slovenski deklamuje. Nobeden nič nij vedel, — no pravi učitelj, naj moli jeden slovenski: očenaš, vsaj temu nadzorniku je slovenščina španjska vas, — in zgodilo se je! Brez šale. Ne bom tajil, da so zdajšnji učitelji slovenščine prav učeni možje, tudi prejšnjih kateri je to bil, ne tajim, da bi vsi ti radi pomagali domačemu jeziku do boljšega stala v srednjih šolah, ali ne smejo, ne upajo si, drugače . . . Le redkokrat naši ravnatelji slovenske ure kontrolirajo, ker Nemci so, ne umejo kar nič te čudne naše „šprahе“, in iz svojega gimnazijalnega življenja vem povedati, da smo v šestej, sedmej šoli imeli suplente, in tudi redne učitelje slovenščine, kojih znanje tega jezika je bilo bolj ubogo, nego naše, in če smo dobili moža, ki nas je učil ljubezni do materinščine, ki nam je ženijalno lepote tega našega jezika razkazival, ter zraven nam pot kazal v druga jugoslovanska narečja, kako dolgo je to trajalo, — v Trst ali na kako drugo manj nevarno mesto je moral iti, in pri vragu je bil slovenski spiritus, flegma očenaša pa je ostala! Torej učni jezik je v naših srednjih šolah zgolj nemški, in slovenščina je pastirk.

V naših ljudskih šolah se v prvih urah uže začne riba-fisch, miza-tisch, to gre do tretjega razreda; tu se pa uvede nemščina kot učni jezik in tako v četrtem. Torej naše ljudske šole niso zato, da bi se otrok, ki doma gre za pljug ali črevljarsko mizico, v njih naučil v istem jeziku, ki ga uže iz doma prinese soboj, za življenje potrebnega, ampak naše ljudske šole so za to, da se otrok v njih tujega jezika uči; ta tuji jezik se za najpotrebnejše smatra za življenje, in ta človek naših ljudskih šol, ki nemški lomi, je samo po sebi neki toliko za navadno življenje izobražen, kakor Nемеc nemških avstrijskih dežel, ki je vsega v materinščini, nemščini se v ljudskih šolah učil, je

pri nas vsakdanje govorjenje v nekkih krogih. So ljudje, ki po več jezиков brbljajo ali opravljajo prav mala opravila v družbi, še par stavkov ne vedo v teh jezicih napisati in koliko vedo naši otroci nemščine, ki so se je v naših ljudskih šolah od 6 do 14 leta učili! Vprašal sem jedenkrat jako inteligentnega ljudskega učitelja (ta mož je odlično gimnazijo absolviral in bil nekaj let v bogoslovji), koliko doma za plugom ostali mladeniči še nemščine, ki se jim je v ljudske šoli vcepila, znajo. Olgovoril mi je: malo ali le toliko, da nemški za kolnejo in prav žalostnim obrazom je pristavil: mi ljudski učitelji slovenske mladini ne hasnemo ničesar, ker kar otroke nemščine naučimo, doma, nerabeči jo, pozabijo, kar smo pa družega in jedino le za življenje doma za plugom potrebnega decoučili po nemškem, tujem jeziku, nij ta dovolj razumela, brez korenin je to znanje, v dveh letih je naš fantič tam, kjer je pred osmimi leti bil, ker vsa „naturlehre, geografija, meredijani, sül- und nordpol“ izpuhtelo je prej nego človek misli in tu stoji sinče 19. stoletja, ki je 8 let ljudsko šolo obiskovalo v svojej groznej revii!

Tedaj ljudske šole so učilnice nemščine in tako brez haska za družino, ker iz nje prihajajoči ljudje nijso si možjan razvijali, misliti se nijso učili, ker v tujščini, ki le v par capah v možjanih visi, se to ne da; potrebne vednosti za vsakdanje življenje pa so se pozabile, če so kedaj bile v glavi in tako slovensko ljudstvo, skozi katerega dežele južna železnica vodi in vsake dve uri ljudi postavlja, ki tvojega jezika ne znajo, zaradi katerih se moraš ti ljudstvo nemščine učiti in ne narobe, bojuj se duševno vspešno svojimi sosedi, bojuj se z njimi, če ti je še zraven tuja rasa nekaj tvojih ljudij okužila, ki povsod kjer morejo domačej reči noge podstavljajo! To nij več boj naroda z družimi narodi, z jednacim orožjem, in vprašanje skoraj nij toliko o kulturi ali nekulturi, razvijanju na narodnej podlogi, ali nenarodnej, ampak vprašanje je, ali bo zmiraj ali kako dolgo še bo to tako nenaravno? Kdaj bo konec slovenskega življenja, oziroma jezika, ker ponemčencem ostaja nam zmirom še slovanski značaj. Ali bo če čas prišel, ko bo Slovenec orožje nasprotištvi iz roke izvil, ter ga vrgel od sebe in prostejše dihal? V takem položaji moramo Slovenci najprvo

vprašati: je li mogoče, da se germanizaciji odtegnemo, ali ne; in združeno s tem: ali bosti Sava in Sotla vedno politični meji mej Slovenci in Hrvati, ali ne, potem še le moremo govoriti o načinu razvijanja naroda, kulture njegove, ker če je gotovo, da nas močnejši rasi, nemška in laška, pomandrati, ali če je gotovo, da ne pridemo do zjedinenja z družimi Jugoslovani (pod Avstrijo), potem ne besedarimo dosti o načinu kultivacije našega naroda, ker potem sti dve alternativni dani: mi slovenski domoljubi položimo orožje okolo mrtvaškega odra, na katerega položimo kot možje, ki umirajočemu narodu hitro in manj mučno smrt želijo, svoj ljubljeni slovenski narod, zanesimo sami okolo tega odra njega netila, in sami zakličimo: močnejše rase, le hitro! umreti hočemo! In sami zažgimo gromado; vsaj imamo zavest, da smo kozmopolitično ravnali, in postavši se na zgolj „humanitarno“ stališče, argumentirali: mali, ubogi Slovenec bo sam ostajal, odcepljen od svojih sobratov, in tako ne more živeti, ne more do večje omike priti.

Naj se tedaj ponemči hitro ko mogoče, da tako prej pride do znanja nemščine in tako v kulturno nemško življenje, — ali pa na drugej strani, mi Slovenci rečemo tudi pogledaje v črno nemilo nam tako bodočnost: stojte z zadušanjem, mi smo avantgarda Jugoslovanstva in naša parola glasi se tudi v tem slučaju: boj do zadnjega izdiha! — Pa niti v prvem, niti v poslednjem slučaju ne moremo o pogojih, načinu narodnega razvijanja govoriti, ker v prvem bomo vsi slovenska tla gnajili za nemško kulturo, ki po več sto let tukaj izhajati ima, in v drugem bodemo mi prednji stražarji to gnojenje, germaniziranje zavirali, kolikor se bo dalo. — Prihodnjič govorimo tedaj o mogočnosti našega življenja kot Slovani.

O novem napadu na cesarja Vilhelma

pišejo na prvem mestu vse novine. Jednoglasno obsojajo nečloveško dejanje. Glavno glasilo naših avstrijsko nemških ustavovercev jemlje pa prav svoje stališče in meni, da strel je veljal sistemu vladanja na Nemškem, ne pa osobi Vilhelmovej, torej mora nekaj gnjilega biti v Nemčiji. Ta sijajno nastala nemška država, pravi oni list, nij vsem že-

slovanskih znamenitostij, g. Rosen citira samo nekoliko angleških virov, da, i iz teh je pobral samo take, kakoršni so Rikaut iz 17. stoletja, Kler in Brofi iz novejših časov, a bolj objektivne pisatelje, kakor n. pr. Gladstone, in posebno gospa Mekkenzi, za vsem propuščja; tudi o Kanitzu, najnovejšem in še precej poštenem geografu Bolgarije nij besede. Iz privedenih primerov je g. Rosenu najmanje Rikaut. Ta gospod je bil tajnik angleškega poselstva v Carigradu in je popisal svoje potovanje od tam čez Bolgarijo, Belgrad in Beč v London leta 1665, v katerem opisovanji opominja o tedanjih hajdukih na Balkanskem poluotoku. Turški vandalizem je preganjal vse, kar je bilo krščanskega. Množina Srbov in Bolgarov je pogosto bežala v tedanje južne ogerske dežele, od koder so se navadno vrnoli v svojo domovino z orožjem v rokah in podkrepiljeni z magjarskimi junaki, da bi za kri svojih rojakov odplačali s krvjo svojih smrtnih vragov. Versko načelo je bilo tedaj tako silno, da

Magjari nič manj nijso sovražili Turkov, nego sami Slovani. Taka krdela hrabrih kristijanov dala so si naimenovanje hajdukov, kar pomenja magjarski, peš-vojska. Torej samo ime uže nekoliko dokazuje postavni karakter hajduštva, kar se g. Rosenu ne dopada, ime je magjarsko, g. Rosenu bilo bi bolje všeč, če bi bilo slovansko.

Kler in Brofi delita ves ljud, živeč na Balkanskih brezstalnih žilišč, na Balkan-Čelebi, proste razbojnik in hajduke. Pa ta trojica postavljena je prav za prav samo na videz, v istini sta le dva razreda tega nesrečnega ljuda: Balkan-Čelebi in prosti roparji. Balkan-Čelebi so roparji plemeniti. Zakaj? Zato, ker so popustili svoje domačije iz-za odrtnikov-turških uradnikov. Lakomnost turške administracije spravila je te blagorodne Turke na kant, in da bi svojega plemena ne osramotili, da bi jim ne bilo treba delati, ušli so s šilom in kopitom v gore, da bi tam živeli od grabeža. Vprašamo, zakaj neki Bolgari zapuščajo svoje žene in

otroke in begajo v goščo in pečevje? Iz strašne li strasti k razboju? Razven jih nij spravljala ista turška činovničja druhal tisočami na beraško palico? Če so Turki neusmiljeno pritiskali svojo vlastno kri in meso, koliko strašnejše so postopali z onim plemenom, od katerega so se nekoliko vekov bali, česar so se dobali — izgube svoje živinske vlasti. Dalje o Bolgarih nikakor ne morete reči, da bi bili oni udaljali se v hribovje iz bojazni pred teškim trudom. Narodu, trpečemu od zibelji do groba, je celo težaven trud prijetnejši nego izneženej tenobi pošten oddih. Bolgari postajali so hajduki, ker drugače nikakor nijso mogli izražati svoje nevolje, reči smemo, božje pravice nad najbrezbožnejšimi tlačitelji. Razumejte, kaj se pravi, bolgarske hajduke enačiti s prostimi roparji, a Balkan-Čelebi slaviti kak usmiljenja vredne mučence!

(Konec prih.)

Ijam pravična bila; temni čut nezadovoljnosti je duhove razburil, grozen pesimizen rodil, iz katerega krvavi strahovi, strašni zločini vstajejo. Zoper to ne pomaga nobena reakcija, niti ne religija mukerjev in dvornih teologov. Ta nemška jedinstvo brez svobode, katerej nij ljudstvo, ampak le vojska jedina podpora, ta jedinstvo uniforme, ne pa narodnega življenjskega veselja, proizvala je čut nemočnosti in iztrezovanja, ki naravno raja fanatično škripanje z zobmi in brezdušno samopomaganje.

Tako govori nemšk ustavoveren list o Nemcih. Naj se tudi naši nemškutarji v besede „N. fr. Pr.“ globoko zamislijo.

Oficijozna „Presse“ pa pravi: Knez Bismark in njegovi tovariši so v takozvanej konfliktnej dobi in v naslednjih letih večkrat na maso naroda prizivali se in podloge človeške družbe od vladne strani podrovali. Uže tačas se je odzgoraj s socijal-demokracijo prijazno mežikalo. Zlat se je socijalna demokracija razvila do velicega protivnika vlade, odcepila se od vodstva tajnih državnih svetovalecev, ki so jej pri zibeli za botra bili. Kako bi zdaj tega nepokornega mladiča ukrotili? Strmeti je le treba, da je trebalo še le dveh umorskih poskusov „pod lipami“, da Nemčija vidi brezdušno, ki ga jej je izkopala socijalna demokracija.

Katoliški konservativni „Vaterland“ pa meni: „Zares strašna moralna katastrofa je pridrla nad nemški narod, ki se je hvalil, da je biser mej narodi glede zvestobe, bogaboječnosti in svete šege: sila pred pravico od zgoraj, sila spodaj; zločin proti Bogu, zločin proti kralju, zločin proti najsvetejšim pravicam narodovim — to končni račun onega, ki ga je Nemčija kot svojega junaka na ščit povzdignila in se s tem sporazumna izjavila z njegovim dejanjem. Ali se bode popustila zdaj prazna vera, da bajoneti, policija, in spridene sodnije morejo nadomestiti razdejanje svetinj v srcu narodovem?“

Kakor vsa najnovejša poročila javljajo, je obstreljen stari cesar tako trden, da nij nevarno zbolel, kakor se je bilo bati. Torej ne bode njegovo stanje kongresa nič oviralo.

Napastnik dr. Nobiling je trideset let star, sin najemnika kraljevega posestva Kolno, bil je odgojevan od domačih učiteljev, torej dobro; potem je študiral poljedelstvo, državne znanosti, potoval, l. 1876 pa naredil doktorat filozofije v Lipskem. Zdal je bil v Berlinu pisatelj. Streljal je z okna družega nadstropja s puško na cesarja, in še le z drugim strelom ga zadel. Krčmarja Holtfeuerja, ki je po strelu z nekimi oficirji prvi vlomil v njegovo sobo, obstrelil je nevarno, potem pa še sam sebe. Ljudstvo bi ga bilo kamnjalo, pravijo novine, ko so ga v ječo peljali, ko bi ga ne bili policaji varovali. V ječi je dozdal tako govoril, kakor da nij sam, temuč ima večjo družbo zarotnikov, in je žreb nanj padel, da ima on streljati na cesarja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. junija.

V **državnem zboru** je bila postava o kvotah s 131 proti 62 glasom v tretjem branji sprejeta. Potem tudi postava o 80 milijonem dolgu. Poslanec dr. Monti je interpeliral vlado, kaj misli zoper to storiti, ker Turki Dalmatince pobijajo. Sicer je pa s težavo skupaj stlačena nagodba vendar nekaj okrušena s tem, da je državni zbor sprejel

nek dostavek k bankovemu statutu, ki določuje o dovolitvi kredita, da si je ogerski državni zbor ta dostavek odbil. Če se zdaj Ogrji ne udajo, pa smo skoraj zopet tam, kjer smo bili.

Vnanje države.

Kongres je torej vendar enkrat od vseh evropskih vlad sprejet, in se 13. t. m. v Berlinu snide. Videti je, da se je Anglija nekim formalnostim na ljubo udala, in v glavnej stvari bode san-štefanski mir veljaven postal. Tudi ne verjamemo, da bi se Mačiarom res posrečilo našo monarhijo v kako vojsko z Rusijo zavleči, ki bi bila največja nesreča za nas. Mimo vsega tega pa je vendar še tudi na kongresu mogoč kak velik razdvoj, ki bi rodil krvave vojne.

Srbija upa baje, kakor se v „Pol. Corr.“ piše, da bode na kongresu dobila Starosrbijo, ker je tudi Rusija obljubila za njo govoriti.

Iz **Carigrada** se poroča: Omahljiva politika porte se zdaj zopet na rusko stran nagiba. Ruski vpliv je močnejši postal pri sultanu in pri ministrih. Ta zaobračaj traje od onega trenutka, ko je bila Anglija menj za vojsko in Rusjo bolj za mir pripravna pokazala se. Zarad tega je tudi Mahmud Damat zopet na vrhunec prišel, očiten prijatelj ruskega vpliva.

Angleške „Times“ pravijo o novem napadu na nemškega cesarja: Smrt cesarja Vilhelma v tem trenutku bi bila nesreča za vso Evropo; njegove čiste zasluge so mu naredile večji prostor v poslih svoje dežele, nego kateremu družemu vladarju. Nemški narod mu ne more nikoli pozabiti, da se ima njemu za zjedinjenje zahvaliti. Njegov vpliv je dosegel sporazumljenje mej Anglijo in Rusijo.

Dopisi.

Iz **Solkana** 3. junija [Izviren dop.] Naše lokalne stvari je navadno le „Soča“ v javnost spravljala. Če se je kedo v „Slovenskem Narodu“ oglasil, zgodilo se je to iz namena, da bi naše notranje razmere pohvalno omenil in je slovenskemu svetu razkril. Ako to denes pričakujete, gospod urednik! se motite. Kaj je tako znamenitega boste vprašali; nij vrág da bi se kak čudež zgodil? Da, gospod urednik! čudež. Poslušajte.

Včeraj je imela naša čitalnica občni zbor. Prva točka: Gosp. bivši predsednik pove zbranim nekoliko hudih. Druga, tretja, četrta in peta točka: gladko. Šesta točka, stoj! Za tem grmom zajec tiči. Šesta točka: Volite v predsednika. Ponuja se stol temu, — ta se kuja; ponuja se stol onemu, tist se tudi kuja i. t. d. in vidite gospod urednik! vsi so se kujali iz golj rodoljubja, da so predsedniški stol pustili prazen. Komu? boste radovedno vprašali, komu? — Gosp. Achtschinu. Debelo, široko bi smeli pustiti tiskati to ime, gospod urednik! Gosp. Anton Achtschin glasoviti policaj v penziji in vaš bivši slavni konfiskator nij se kujal za sesti predsedniškega stola naše slovenske čitalnice! Taki ljudje, ki so špicljali naše najboljše narodne delavce v sredini Slovenije — taki ljudje naj bodo naši voditelji!? Sloga, pozbljenje in odpuščenje zlega dela — to so lepe reči, ali imajo svoje meje. Ne-katere stvari se pa, mislim, ne smejo nikoli pozabiti.

Uže zdavnaj se zbirajo nad našo čitalnico hudourni oblaki. Čemu bi si to še dalje prikrivali, kar uže toliko časa globoko čutimo. Podrezajte! Podrezajte! je „Soča“ velela. Od tistega časa je veter sejala, zdaj žanje vihar. Krmarji, katerim smo ladijo izročili devajo krmilo iz rok. Še je upanje. Vsak naj poprime se svojega dela. Osebnosti na stran. Ne iščimo

ovir, kjer jih nij. Zložno sežimo si v roke. Dokler miši ladije ne zapuščajo, še je čas.

Ako pa Vam, ki se zvate rodoljubi solkanski za društvo nij mar, recite to naravnost in brez ovinkov. To bo bolj častno, kakor da se z praznimi izgovori društvu odtegujete, ko Vas ono najbolj potrebuje — ter pustite, da nam neznatno (6) številce udov častno ime našega društva kvari. Mi z Vami računamo in bomo še računili.

Iz Borovnice 1. junija. [Izv. dop.] V 22. listu „Novic“ sem bral dopis iz Preserja govoreč o volitvi, ki se je vršila 13. m. m. v Borovnici, s katerim se pa zarad oblike kakor tudi zarad njegovega, da ne rečem neresničnega ampak vsaj krivega zapopadka nikakor ne strinjam. V njem se občina Preser po krivici in na škodo Borovničanov čez mero povzdiguje, češ ona je pomagala in izvolila kandidata gosp. Janeza Borštnika. Tudi mi Borovničanje, vzlasti jaz sem zadovoljen z njegovo izvolitvijo (sicer bi ga volili ne bili) kajti odkrito rečeno, mož je sposoben za ta nalog.

Neresnično je pa to, kar ne imenovani „Preserčan“ pripoveduje in se na prsi trka, da so jedino njegovi občani k temu pripomogli. Šestdeset volilcev, pravi da je bilo zbranih, koliko je pa bilo mej temi vas „Preserčanov“ ki ste po volitvi, kakor pravite, „ponosno glave povzdigovali?“ Glejte, g. Preserčan na prstu ene roke bi vas skoraj seštel: iz Dolnje Brezovice 1, iz Preserja nobeden (g. dop. pri volitvi ste se gotovo kam v kot skrili) iz Kamnika 2, iz Goričice 2 iz Prevale 2. Torej 1 in 0 in 2 in 2 in 2 volilca vam bo pa vsak otrok povedal, da morejo dati samo sedem glasov. In kaj je 7 proti 60! Kje je torej tista vaša „večina“, g. dopisnik. Od kod so prišli tisti daljni volilci, ki so imeli sila dolg pot napraviti, kakor pravite. Jaz sem jih pri volitvi, samo zgoraj omenjeno število našel. Morda menite pod temi daljnimi volilci, Bržane, ki imajo komaj četrt ure do Borovnice, ki pa bi jih prej smeli prištevati k Barovničanom kakor k Preserčanom, ker so naši najbližji sosedi in farani. Da pač so nekateri izmed teh volili J. B. ali še le potem, ko so jih Borovničanje s težavo pridobili. Sicer so si pa iz pivega svojega kandidata izbrali. — Dalje je cela oblika dopisa taka, ki da sumiti, da mora g. dopisnik pri tej izvolitvi precej udeležen biti, drugače bi ne bil tako po nekih oboznostih meril. — Celu neverjetno pa je, da bi bil g. dop. res Preserčan, za katerega hoče veljati. Kajti mej vsemi možmi, ki volijo, bi mogel sum samo na enega leleti, da bi bil zmožen dopis spisati in ta je v Noviškem dopisu, pohvaljeni župan Preserski, Andr. Petelin. Ker je pa on mož starih nazorov in starega kopita in jako „tajč“ in nemško pošpikano kranjsko špraho ljubi in kateri je morda jedini župan na Kranjskem, ki noče nobenega slovenskega lista ali kaj družega tacega (razen pratike) brati, torej tudi ta sum odpade in g. dopisniku, smo dokazali, da si nij pravega imena izbral.

To popravo sem imel napraviti, ne v kak oseben namen, ampak zato da se ne trosijo po svetu krive misli o B. občini in njenih občinarjih. Eden volilcev.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Pravosodni minister je imenoval adjunkta v Ložu, g. dr. Henrika Dolencea za adjunkta pri deželnej sodnji v Ljubljani; avskultanta Viktorja Globočnika

za adjunkta pri okrajnej sodnji na Vrhniki; adjunkta Jurja Volčiča je prestavil z Vrhnike v Lož; adjunkta Gvida Schneditza iz Celja k deželnej sodnji v Ljubljano; adjunkta Venca Hokeja v Velikovcu je imenoval za sodnika v Kočevju. — Uradni sluga pri finančni direkciji Karel Malihnovsky je dobil srebrni križec za zasluge.

— (V Tolmišlji) je v nedeljo pri Janezu Japlji čel pod goreti in je vse poslopje zgorelo: hiša, hlev, kašča Japlji in še dvema sosedoma. V vsem je škode 2.700 gold. trem gospodarjem. Dva sta zavarovana, eden nič.

— (Nesreča z otroci.) V Golku blizu Krškega je žena kmeta Antona Drnovščka ob 1/2 11. uri pred poludne šla v vinograd, da bi možu li je tam delal, prinesla piti. Bila je samo 5 minut od doma. Mej tem sta njena otroka, 5 let star dečko in 2 1/2 leta stara deklica zlezla na po ene strani jako pritlično streho vinskega hrama soseda Levičerja in tako nesrečno popadala na drugo stran v neko luknjo, da sta se oba ubila.

— (Slovenska čitalnica v Bovcu) napravi na binkoštni pondeljek, dne 10. jun., v gostilni „pri pošti“ prvo svojo besedo, s katero namerava ob enem razodeti svojo navdušeno radost in hvaležnost zaradi odgovora Njih Veličanstva presvitlega cesarja na adresu društva „Sloge“, in vsega prebivalstva na desnem bregu Soče. Program je: 1. Pozdrav predsednikov. 2. „Slovan“, poje zbor. 3. Slavnostni govor. 4. „Bled“, poje mešan zbor. 5. Dvogovor iz „Marije Stuart“. 6. „Mili kraj“, poje zbor. 7. „Muteč“, šaloigra v 1 dejanji. 8. „Slavjanka“, poje mešan zbor. Začetek besede ob 7. uri zvečer. Po besedi ples. Vstopnina k besedi 20 kr., za družino 50 kr., k plesu 80 kr. K obilnej udeležbi uljudno vabi Odbor.

— (Celovški mestni zbor) je vložil prošnjo na naučno ministerstvo, naj se v Celovci ne odpravi šola za učiteljice, ker tretjina učenk ne obiskuje tega učilišča za to, da bi se učiteljevanju posvetilo, temu da bi se za življenje, dom in družino bolj omikale.

— (Konjereja na Kranjskem.) Leta 1876 je bilo na Kranjskem 535 jezdečnih konj, 3.966 vozni in 2.274 težkovoznih konj. —

Razne vesti.

* (Obešenja kristijanov v Bosni.) Hrvatski „Obzor“ je izvedel, da so Turki v Banjaluki obesili brez sodbe minoli mesec sedem kristijanov, nekoliko so jih pa skrivaj v temnici umorili. Umorjeni so bili nedolžni kmetje, ki so bili od lupežnikov celo po krivem zatoženi, da pomagajo hajdukom.

* (Strašna nesreča v družini.) Iz Nove cerkve v Hojniškem okraji poroča se sledeči grozen dogodek: Neki tamošnji posestnik prišel je domov ravno s semnja v Hojnicah, kjer je svoje žito prodal; papirnati denar dene na mizo, ter gre nekoliko iz sobe; mali njegov sinček opazi te lepe podobice, jih prične trgati, ter jih meče na ogenj. Zdaj pa pride oče notri, in komaj zagleda, kaj se tu godi, udari sinčka v jezi s tako silo po glavi, da se ta mrtev zgrudi na tla. Mati zdaj hiti pomagat, a pozabi na svoje še malo dete v čebriki, kjer je je ravno umivala, in dete utoni. Oče vidi zdaj oba otroka mrtva, popade ga brezupnost, gre pod streho, in še samega sebe — obesi!

* (Napad na sodnika.) Iz Kraljevega Grada se 2. junija poroča, da je na pet let teške ječe obsojen zločinec Dubrijesky napadel deželne sodnje svetnika Claudija, ter ga

smrtno ranil. Sodnik Claudi imel je nadzorstvo v kaznilnici, in na potu, ko so šli zločinci v cerkev, skočil je Dubrijesky na sodnika, ter mu poostreno železno žlico globoko mej rebra porine; suniti ga je hotel potem s tem orožjem še jedenkrat, a so ga takoj nadzorniki zgrabili. — Sodnik Claudi je mej tem na rani umrl.

* (Detomor.) Nemškimi novinam se piše iz Danziga 30. maja: Grda hudobija se je zgodila. Pred nekaj dnevi je bilo najdeno v reki Radavni dvoje otročjih mrtvih trupel. Preiskava je pokazala, da je neka delavka rodila te dvojčke, a uže pred porodom dala svojej sobnej gospodnji trideset mark za to da bi ta po porodu deca umorila. Preiskava je dalje dokazala, da je ta gospodinja uže prej večkrat na ta način „angeljce delala“ da je zanikernim materam jemala za denar otroke in jim ueusmiljeno na oni svet pomagala. — To se je godilo, mej nemškim narodom ne mej slovenskim, kar pristavljamo, da ne bosta „Tagbl.“ in „Laib. Ztg.“ samo o rastočej surovoti po Slovenskem tožila in hinavčevala.

* (Dsmrtna materina ljubezen.) Pred nekoliko dnevi je pogorela v Mannheimu neka pivarna. Pod streho je imela pa ptica štorklja svoje gnezdo z mladiči. Ko je prišlo tudi to gnezdo goreti, prileti starka, vsede se v gnezdo in peruti razprostre čez mladiče. Ljubila je svoje mladiče toliko, da nij pustila, da bi sami poginili, ampak je hotela z njimi vred umreti.

Tržne cene

v Ljubljani 5. junija t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 94 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 5 gld. 20 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — kornja 6 gld. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 10 g' 50 kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh trišen — gl. 70 kr.; — slan povojen — gl. 75 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govednine kilogram 54 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 68 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold — kr.; — mahka 4 eld. — kr.

Dunajska borza 5. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni dr. dolg v bankovcih	63 gld. 80	kr.
Enotni dr. dolg v srebru	66	„
Zlata renta	78	90
1860 dr. posojilo	114	„
Akcije narodne banke	812	„
Kreditne akcije	230	75
London	118	60
Napol.	9	48
C. kr. cekini	5	62
Srebro	108	85
Državne marke	58	50

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za morjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—15)

Tujci.
4. junija:
Pri Slovani: Friedmann iz Brna. — Wiesinger iz Kamnika. — Reher iz Dunaja. — Dollberger iz Grada. — Poche iz Trsta. — Demuth iz Dunaja. — Rastar iz Trsta. — Löwy iz Pešte. — Baron Tauffler iz Dolenskega.
Pri Maliki: Stöger iz Grada. — Czap iz Iglave. — Bartholisch iz Dunaja. — Abrahamberg iz Grada. — Gottsch iz Dunaja. — Feldman iz Pešte. — Slabe iz Trsta. — Kaiser iz Dunaja. — Nicklass iz Trsta.

Oznanilo.

Pri tukajšnjem upravnem odboru se bode dalo 25. t. m. ob 10. uri dopoludne nabiranje malnic v mestnih gozdovih za leto 1878 v najem po očitnej dražbi, h kateri se s tem dražbeželjni vabijo.

Upravništvo premoženja mesta Kamnik,
4. junija l. 1878. (177—1)

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Slovenske

lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tatenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja . . . . . 50 kr.
2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja, Češki spisala Karolina Světa; poslovenil Franjo Tomšič, velja . . . . . 50 kr.
4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja . . . . . 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajc Bož. — Prešern, Prešerna ali Prešeren, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstvo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja . . . . . 25 kr.
  - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodne tiskarni“ in jih dobi po poštnem povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.

Na dunajskej svetovnej razstavi obdarjeno z medalijo za napredek in sè srebrno v Lincu 1875.

Prečastitej duhovščini!

Štefan Berlyak,

meščan in izdelovalec cerkvenih dragocenostij, priporoča se za izdelovanje cerkvenega dela vsake vrste, kakor tudi talarov, duhovenskih sukenj i. t. d., solidno in po nizkeji ceni. (145—5)

Karoline Berlyak-ove vezenje sè zlatom,

priporoča se v izdelovanje nebes (baldahinov), zastav, zastav za pevska, strelna, veteranska, in društva požarnih straž. Prejemajo se tudi ornati za polaganje. Vezenja, ako se dodá tudi tvarina, obrobijo se in skrbno izdelajo, kakor se tudi vsim vprašanjem nemudoma odgovarja.

Fabrika in zaloga:

Dunaj, mesto, Grünangergasse št. 12.